

Verbetervoorstel	Reactie regering (VSO d.d. 27 november 2025) EK 31731, AA	Reactie regering (VNSO d.d. 11 mei 2026)
Op elk nieuw wetsvoorstel wordt (worden) (een) uitvoerbaarheidstoets(en) gedaan door de relevante uitvoeringsorganen (1a).	Wij onderschrijven dat het belangrijk is dat er bij elk nieuw wetsvoorstel een of meer uitvoeringstoetsen(en) wordt (worden) gedaan door de relevante uitvoeringsorganen waar dit aangewezen is. Begin 2025 het traject Doorontwikkeling Uitvoeringstoets gestart.	Beide bewindspersonen geven aan dat dit verantwoordelijkheid is van individuele bewindspersonen, wat onverlet laat dat het regeringsbeleid is om hier werk van te maken. Dus geen 100% toezegging. Beide bewindspersonen geven desgevraagd aan geen jaarlijkse overzichten te willen maken van per departement uitgevoerde uitvoerbaarheidstoetsen.
Uit de MvT blijkt helder wat de precieze reikwijdte van het wetsvoorstel is (1b). Bij een uitvoeringsketen, waarbij het wetsvoorstel slechts een beperkt onderdeel regelt, kan het verderop in de keten gevolgen hebben voor andere uitvoerders. Dat moet dan ook duidelijk uit de MvT blijken en ook deze uitvoeringsorganen moeten worden gevraagd naar de mogelijke consequenties voor de uitvoerbaarheid van hun werkzaamheden (verderop) in de keten (1c).	De Schrijfwijzer memorie van toelichting (Schrijfwijzer) besteedt momenteel al bijzondere aandacht aan uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid met aparte modelparagrafen. Ook geeft de Schrijfwijzer handvatten voor het beschrijven van de reikwijdte van het wetsvoorstel (1b) en de gevolgen verderop in de keten (1c).	Schrijfwijzer memorie van toelichting Kenniscentrum voor beleid en regelgeving De gesignaleerde punten (1b, 1c, 2, 3 en 7) worden betrokken bij de aanpassing van de Schrijfwijzer memorie van toelichting. Deze wordt rond de zomer 2026 gepubliceerd.

Voor de Kamer moet volstrekt duidelijk zijn hoe de uitvoeringstoets zich verhoudt tot het voorliggende wetsvoorstel en op welk moment (datum) is de toets afgerond (2) .	De Schrijfwijzer gaat hier niet expliciet op in. Begin 2026 start een interdepartementaal traject voor een nieuwe editie van de Schrijfwijzer. In dit traject zullen de inzichten van het WaU-traject Doorontwikkeling Uitvoeringstoets evenals uw verbetervoorstellen betrokken worden.	Schrijfwijzer memorie van toelichting Kenniscentrum voor beleid en regelgeving De gesignaleerde punten (1b, 1c, 2, 3 en 7) worden betrokken bij de aanpassing van de Schrijfwijzer memorie van toelichting. Deze wordt rond de zomer 2026 gepubliceerd.
Op welk moment in het proces van totstandkoming van het voorstel de toets is uitgevoerd moet helder zijn (3)	De Schrijfwijzer gaat hier niet expliciet op in. Begin 2026 start een interdepartementaal traject voor een nieuwe editie van de Schrijfwijzer. In dit traject zullen de inzichten van het WaU-traject Doorontwikkeling Uitvoeringstoets evenals uw verbetervoorstellen betrokken worden.	Schrijfwijzer memorie van toelichting Kenniscentrum voor beleid en regelgeving De gesignaleerde punten (1b, 1c, 2, 3 en 7) worden betrokken bij de aanpassing van de Schrijfwijzer memorie van toelichting. Deze wordt rond de zomer 2026 gepubliceerd.
In de toets moeten worden vermeld of de beschikbare tijd toereikend is geweest voor het adequaat uitvoeren van de toets (4) .	De Schrijfwijzer gaat hier niet expliciet op in. Begin 2026 start een interdepartementaal traject voor een nieuwe editie van de Schrijfwijzer. In dit traject zullen de inzichten van het WaU-traject Doorontwikkeling Uitvoeringstoets evenals uw verbetervoorstellen betrokken worden.	De punten ‘datum aanvraag toets’, ‘tijd die nodig was om te toetsen’ en ‘opleverdatum’ worden meegenomen in het eerste concept van de handreiking van het traject Doorontwikkeling uitvoeringstoets. Ook krijgt deze informatie expliciet een plek in de conceptoplegger. Q2 2026 wordt hiermee getest.

		Kamer ontvangt ‘aangepaste concepthandreiking’ en mag daarop reageren: “Uw opmerkingen bij deze versie nemen wij graag mee bij het verder aanscherpen van de handreiking”.
Duidelijk en met redenen omkleed moet vermeld worden of de uitvoeringstoets (met eventueel daarin geschetste alternatieven) aanleiding heeft gegeven tot het aanpassen van het voorstel of niet, en waaruit eventuele aanpassingen bestonden.	<i>Geen reactie op ontvangen.</i>	Schrijfwijzer attendeert hier reeds op, maar bij de aanpassing hiervan zal verduidelijkt worden dat dit ook ziet op eventueel door de uitvoeringsorganisatie geschetste alternatieven.
De uitvoerbaarheidstoets moet vervolgens standaard (5) en met een vaste benaming (6) worden gevoegd bij de parlementaire stukken behorende bij een wetsvoorstel die het parlement krijgt toegezonden. Alternatief zou zijn dat de uitvoerbaarheidstoets op een vaste digitale plek is terug te vinden.	Wij merken op dat het kabinet bij brief van 24 februari 2017 al heeft aangekondigd dat rapportages en andere brondocumenten die informatie bevatten over de uitvoerbaarheid van een wetsvoorstel gepubliceerd zullen worden op de voor iedereen toegankelijke Wetgevingskalender. Wij zullen deze toezegging opnieuw onder de aandacht van de ministeries brengen.	Opnieuw wordt verwezen naar publicatie op de Wetgevingskalender. Tweede Kamer draagt daarnaast zorg voor publicatie uitvoeringstoetsen als die zijn meegezonden door regering. Er wordt gestreefd naar bijvoegen van uitvoeringstoetsen onder een uniforme benaming. De uniforme oplegger voor uitvoeringstoetsen gaat hierbij helpen. Brief noemt geen datum waarop deze wordt ingevoerd.
In de MvT bij ieder wetsvoorstel wordt in een aparte paragraaf een uitputtend overzicht gegeven van alle uitgevoerde toetsen met betrekking tot het	De Schrijfwijzer gaat hier niet expliciet op in. Begin 2026 start een interdepartementaal traject voor een nieuwe editie van de Schrijfwijzer. In dit traject zullen de inzichten van het WaU-traject	Schrijfwijzer memorie van toelichting Kenniscentrum voor beleid en regelgeving

wetsvoorstel en de (openbare) vindplaats van deze toetsen (7).	Doorontwikkeling Uitvoeringstoets evenals uw verbetervoorstellen betrokken worden.	De gesignaleerde punten (1b, 1c, 2, 3 en 7) worden betrokken bij de aanpassing van de Schrijfwijzer memorie van toelichting. Deze wordt rond de zomer 2026 gepubliceerd.
Aanvullend zou de Eerste Kamer ook de mogelijkheid willen krijgen dat wanneer een amendement is aanvaard en er is geen sneltoets uitgevoerd en/of Voorlichting gevraagd, zij de regering alsnog kan verzoeken dat de uitvoeringsorganisatie de wijziging toetst aan het vereiste van uitvoerbaarheid (8).	Er zijn hiervoor al een aantal instrumenten beschikbaar. Min FIN heeft een goedwerkende amendementenservice, waarvan een snelle toets (quick scan) op de uitvoerbaarheid van amendementen onderdeel is. WaU onderzoekt in Q4 van 2025 het draagvlak voor het uitbreiden van dit instrument bij andere departementen en publieke dienstverleners. Bij voldoende draagvlak worden er pilots opgezet in de eerste helft van 2026. Daarin wordt getoetst hoe het instrument breder kan worden toegepast en hoe Kamerleden een sneltoets kunnen aanvragen.	Brief gaat in op het vormgeven en inzetten van het instrument ‘sneltoets amendementen’ in de Tweede Kamer. In Q4 2026 worden de resultaten met de Eerste Kamer gedeeld. Toegezegd wordt: “Het staat uw Kamer uiteraard ook vrij om een sneltoets aan te vragen in die gevallen waarin de Tweede Kamer dat heeft nagelaten. Het is dan aan de het verantwoordelijk departement om op uw verzoek voor een sneltoets in te gaan.” De motie-Schalk van 7 april 2026 (EK, 36848, G) wordt uitgewerkt. Daarin komt regering ook terug op sneltoets.
Omwille van de gewenste uniformiteit ziet de Kamer graag dat in iedere uitvoerbaarheidstoets ten minste een vast aantal vragen door de uitvoeringsorganisatie wordt beantwoord (9).	Omdat uit het traject Doorontwikkeling Uitvoeringstoets blijkt dat de context van beleidsvoorstellen en publieke dienstverleners sterk verschilt, vinden wij een vast format met standaardvragen niet passend. Wel zien wij belang in het van elkaar leren en het, waar mogelijk, beter op elkaar afstemmen van werkwijzen.	n.v.t.

In de uitvoerbaarheidstoets moet de vraag worden gesteld of de nieuwe regels doenbaar zijn voor diegenen die ermee moet werken of eraan moeten voldoen (o.a. burgers en bedrijven) (9a)... ... en de vraag naar de digitale uitvoerbaarheid (9b).	Daarom is het traject Doorontwikkeling Uitvoeringstoets in het vierde kwartaal van 2025 gestart met de werkgroep “handreiking en oplegger” die een handreiking met begrippenlijst ontwikkelt. Een duidelijke en zo volledig mogelijke standaard set vragen of onderdelen hoort daar vanzelfsprekend bij. De door u genoemde verbetervoorstellen (9a, doenvermogen, zoals eerder aangekondigd, 10 en 9b, digitale uitvoerbaarheid) worden hierin meegenomen.	‘Doenvermogen’ is kwaliteitseis in het Beleidskompas, mits het voorstel burgers, zzp-ers of het kleine MKB raakt. ‘Doenbaarheid’ en ‘digitalisering’ (gerelateerd aan uitvoering) worden onderdeel van de concepthandreiking voor de uitvoeringstoets binnen het Beleidskompas. Kamer ontvangt ‘aangepaste concepthandreiking’ en mag daarop reageren: “Uw opmerkingen bij deze versie nemen wij graag mee bij het verder aanscherpen van de handreiking”.
Iedere uitvoerbaarheidstoets altijd een expliciet onafhankelijk oordeel bevat van de uitvoeringsorganisatie(s) zelf over de uitvoerbaarheid (bijvoorbeeld in de vorm van een vast dictum) (10)	De bovengenoemde werkgroep “handreiking en oplegger” gaat daarom ook experimenteren met het gebruik van een uniforme oplegger met dictum.	Er is nu nog niet in iedere uitvoeringstoets een ‘helder’ oordeel van de uitvoeringsorganisatie over de uitvoerbaarheid van een wetsvoorstel. Hieraan zal aandacht worden besteed bij de doorontwikkeling van de uitvoeringstoets. Kamer ontvangt ‘aangepaste concepthandreiking’ en mag daarop reageren: “Uw opmerkingen bij deze versie nemen wij graag mee bij het

		verder aanscherpen van de handreiking”.
In iedere uitvoerbaarheidstoets wordt standaard de relatie gelegd met de grote en relevante operationele en uitvoeringsuitdagingen (bijvoorbeeld ICT-herzieningen) (11).	De wens om in uitvoerbaarheidstoetsen de relatie tot grote en relevante operationele en uitvoeringsuitdagingen te leggen (11) wordt daarin [in de experimenten met het gebruik van een uniforme oplegger met dictum, staf EK] meegenomen. We onderzoeken of een ‘rode kaart’ voor publieke dienstverleners kan bijdragen aan beter uitvoerbaar beleid. Daarbij merken we op dat een negatief advies in een uitvoeringstoets feitelijk al als een ‘rode kaart’ geldt. Een ‘rode kaart’ zal in ieder geval geen bindend karakter hebben.	In de concepthandreiking zal een vraag worden opgenomen naar ‘al aanwezige uitvoeringsknelpunten’. Koppeling aan ‘Stand van de Uitvoering’ zal niet bij ieder wetsvoorstel mogelijk zijn, omdat niet iedere uitvoeringsorganisatie hierover beschikt. Kamer ontvangt ‘aangepaste concepthandreiking’ en mag daarop reageren: “Uw opmerkingen bij deze versie nemen wij graag mee bij het verder aanscherpen van de handreiking”.
	‘Bij het opstellen van uitvoeringstoetsen is nauwe samenwerking tussen uitvoering en beleid cruciaal. De reeds beschikbare kennis en ervaring wordt benut bij het opstellen van de handreiking. Hierbij wordt gelet op synergie met gerelateerde trajecten, zoals het versterken van de aandacht voor doenvermogen dat ook is genomen in de kabinetsbrede Agenda wetgevingskwaliteit. Het is vervolgens aan de betrokken publieke dienstverleners om in hun uitvoeringstoets alle voor hen relevante punten mee te nemen. Er moet daarbij rekening gehouden worden met het feit dat niet elke organisatie dezelfde	Kamer ontvangt ‘aangepaste concepthandreiking’ en mag daarop reageren: “Uw opmerkingen bij deze versie nemen wij graag mee bij het verder aanscherpen van de handreiking”.

	ontwikkel- en verandercapaciteit heeft. De eerste versie van deze handreiking wordt in het voorjaar van 2026 opgeleverd. In het tweede kwartaal van 2026 wordt deze getest en aangescherpt. (pagina 3)	
--	--	--